

LIDT OM DØDSSTRAFFEN.

Dødsstraffen har stået på dagsordenen igennem årtier, således som den står der endnu. Dens forsvarere og modstandere møde frem med de samme argumenter for eller imod. Det kan imidlertid dog ikke negtes, at der i årtiernes løb er indtrådt den væsentlige forandring, at antallet af de stater, som enten have afskaffet eller undladt at fuldbyrde dødsstraffen, stadig er voxet. Ved siden af dette faktum kunne desuden dens modstandere vise hen til resultaterne af denne forandring, som ingensteds — Sveits undtaget — har foranlediget en tilvæxt i antallet af de forbrydelser, hvorfor den er sat som straf, men i de fleste stater snarere en nedgang. Som følge heraf have heller ingen af disse stater tænkt på atter at indføre dødsstraffen påny, når undtages Svejts, hvor det som bekendt i 1879 blev tilladt de enkelte kantonen atter at indføre denne straf. Dette kan imidlertid ikke tillægges stor vægt, omendskønt de forbrydelser, der kunne straffes med døden, i enkelte kantonen tiltog i antal. Dels ere nemlig flere sveitsiske strafanstalter, hvor mordere anbringes, i en meget sørgelig forfatning, både hvad bygninger og indre ordning angår, så at undvigelseser vare lette og fulgtes af ny forbrydelser. Dels har tilladelsen til at genoptage døds-

straffen i Sveits utvivlsomt også hvilet på politiske hensyn, idet tilhængerne af den katonnale selvstændighed deri så en praktisk godkendelse af deres politiske program. Dette er alt tidligere anført efter korrespondancer i Tidsskriftets årgang 1879, side 228, og K. OLIVECRONA omtaler det samme i en artikel i „Tidsskrift för Lagstiftning“ 1882, sidste hefte, om Hollands straffelov.

Blandt de stater, hvor dødsstraffen ikke er fuldbyrdet i en længere periode, er også Belgien, hvor dette har været tilfældet siden 1863. Generalsekretæren i det belgiske justitsministerium, BERDEN, har i Marts d. å. tilstillet Howard Association nogle oplysninger i så henseende, hvilke ere offentliggjorte i Times af 17 Marts. Efter disse var det gennemsnitlige antal dødsdomme fra 1847—63 årlig 10, fra 1864—80 derimod kun 7; i den første periode fuldbyrdes 36 af 178 dødsdomme, i den sidste ingen. Befolkningen, som i 1863 udgjorde 4,893031, var i 1880 voxet til 5,519844. Der er altså i den sidste periode uden fuldbyrdelse af dødsstraf foregået en ikke ringe nedgang i dødsdommenes antal samtidig med, at befolkningens antal i samme tidsrum er voxet med omtrent $\frac{1}{3}$ million. De følgende tabeller give en oversigt over dødsdømte for mord i de to perioder.

I. 17 år med fuldbyrdelse af dødsstraf.

År.	Dømte for mord	Fuldbyrdede dødsstraffe	År.	Dømte for mord	Fuldbyrdede dødsstraffe
1847	14	3	1856	6	1
1848	9	4	1857	4	1
1849	20	1	1858	12	0
1850	17	3	1859	8	0
1851	17	8	1860	3	2
1852	6	0	1861	11	1
1853	10	1	1862	5	1
1854	16	3	1863	6	1
1855	14	6		178	36

II. 17 år uden fuldbyrdelse af dødsstraf.

År	Dømte for mord	År	Dømte for mord
1864	8	1874	9
1865	5	1875	10
1866	8	1876	9
1867	7	1877	7
1868	6	1878	12
1869	7	1879	5
1870	11	1880	7
1871	5		128
1872	5		
1873	7		

WILL. TALLACK, Howard Associations Sekretær, føjer hertil den bemærkning, at ifølge oplysningerne om de enkelte slags mord viser det sig, at rovmord have været 3 gange så talrige i perioden med dødsstraffens fuldbyrdelse som i den uden samme.

Ligesom det foran er vist, at man ikke uden videre kan tillægge genindførelsen af dødsstraffen i Sveits, som endnu desuden kun få kantonere ere gåede ind på, nogen almenyldig betydning, således vil der næsten altid, ved siden af de enkelte folks ejendommeligheder, findes andre lokale forhold, som må komme i betragtning. For Belgiens vedkommende kan man muligt forudsætte, at straffemyndighederne ere meget inderligt sammenvoxede med straffelovgivningens principer. Jeg tænker således på udførelsen af lovgivningens bestemmelser om brødefulde og moralsk forsmættede børn. Dennes udmærkede resultater skyldes ganske vist for en stor del straffemyndighedernes trofaste tilslutning. Medens der netop i dette punkt føres stærke klager i så henseende i andre stater. Trods de indvendinger, som kunne gøres mod argumenter hentede fra sammenligninger med andre staters forhold, kan det imidlertid ikke negtes, at, som alt bemærket, antallet af stater, som afskaffe eller undlade at fuldbyrde dødsstraffen, voxer bestandigt.

Ikke at fuldbyrde de idømte dødsstraffe er, som jeg

alt før har haft lejlighed til at bemærke i Tidsskriftets årgang 1881, side 170, en modsigelse, som bringer befolkningen i vilderede, svækker aldeles straffens betydning og bringer kongens benådningsret i en skæv stilling. Den samme mening er senere udtalt i Howard Associations beretning for 1882, se Tidssk. årgang 1883, side 104. Vil man ikke fuldbyrde dødsstraffen, kan man kun enten helt afskaffe den eller ad lovgivningens vej ophæve den foreløbig for en længere periode.

For Danmarks vedkommende synes spørgsmålet om dødsstraffens afskaffelse ikke at stå på dagsordenen for tiden. Foranlediget af den i Novbr. f. å. fuldbyrdede dødsstraf på ANDERS SJÆLLÆNDER, hvis forberedelse og udførelse var såre mislig, for at bruge et mildt udtryk, indbragte justitsministeren i Folkethinget 4 Decbr. f. å. følgende lovforslag:

„Almindelig borgerlig straffelovs paragraf 10 skal herafter lyde således: Livsstraf fuldbyrdes ved faldøxe i et indelukket rum. Henrettelsen skal ske i overværelse af de embeds- og bestillingsmænd, som dertil bestemmes af justitsministeren. Adgang til at overvære den står åben, foruden for vedkommende gejstlige, endvidere for et antal af indtil 12 voxne mænd, som stedets byråd eller sogneråd, i København borgerrepræsentationen, opfordres til at udpege. Andre kunne kun overvære henrettelsen ifølge særlig af politisvrigheden meddelt tilladelse. Den henrettedes legeme begraves i stilhed. Skulle flere udstå livsstraf, bør ingen af dem overvære de andres henrettelse.“

Ligesom dette ikke tyder på nogen tilbøjelighed hos regeringen til at afskaffe dødsstraffen, således må man komme til samme resultat for thingets vedkommende. Dette vilde vistnok ellers igennem det nedsatte udvalg have foreslået lovforslaget ændret derhen, at dødsstraffen skulde afskaffes, istedenfor at dette efter 4 måneders forløb kort før sessionens slutning kun opnåede at komme igennem anden behandling, hvorved anvendelsen af faldøxe og begrænset

offenlighed vedtoges. Iøvrigt blev dødsstraffens fuldbyrdelse ved faldøxe og hemmeligt diskuteret ved straffelovens forhandling i rigsdagen i 1865, men dette forkastedes den gang med betydeligt flertal.

Et moment, som iøvrigt kunde gøres gældende til fordel for dødsstraffens afskaffelse særligt i Danmark, er dette, at vi ikke her kende til de raffinerede mord, som Frankrig f. ex. kan opvise i ikke ringe antal, eller til de professionelle mordere, som i Italien bringe mordenes årlige mængde op i høje tal. Ikke destomindre siges jo den nuværende franske justitsminister at have til hensigt at foreslå dødsstraffen afskaffet, ligesom der i Italien er en overvejende stemning i kamrene for det samme.

Denne igennem årtier voxende tilbøjelighed til at afskaffe dødsstraffen eller i hvert tilfælde dens fuldbyrdelse er i sine virkninger også et bidrag til at undergrave de hidtidige principer for strafferettens dogmer. Den er et vidnesbyrd om, hvorledes også på dette punkt de theoretiske filosofiske læresætninger må vige pladsen for den praktisk humanistiske tendens, der er nutidsåndens særkende. Denne sidste synsmåde tillægger straffen en forbedrende opgave ved siden af det at lære den straffede at bøje sin villie under samfundets love. Men intet af dette opnås igennem dødsstraffens fuldbyrdelse; i hvert tilfælde kommer forbryderen da ikke til at levere noget bevis derfor i sit liv. Dette skulde dog være det praktiske resultat. At fuldbyrde dødsstraf for derved at afskrække andre fra at begå lignende forbrydelser har efter de fleste oplysninger, som foreligge, heller ikke haft noget praktisk resultat, idet forbrydelser, som medføre dødsstraf, have været hyppigere i de perioder, hvor den fuldbyrdedes, end i de perioder, hvor dette ikke er sket. Desuden bliver af dette hensyn forbryderen, som henrettes, næsten, om man kan sige så, en ufrivillig martyr for sine medmennesker. At samfundet ved at dræbe morderen skulde tage oprejsning hos denne for et eller flere af dets medlemmers drab, kan ikke være

meningen. Det vilde smage altfor meget af blodhævnens længet fordømte principer. Der bliver så, synes mig, kun det hensyn tilbage, at gøre personen, morderen, uskadelig, at sikre samfundet mod overgreb fra hans side. Dette kan imidlertid opnås ved hans indespærring for livstid. På det punkt bliver spørgsmålet kun, om man i den pågældende stat har strafanstalter, som give tilstrækkelig sikkerhed mod undvigelse, og som egne sig til at fuldbyrde en langvarig straf med dennes formål for øje.

Der gives imidlertid dem, som mene, at slig livstidsstraf er strengere end dødsstraf. Dette må dog altid blive individuelt. Man har ganske vist haft eksempler på folk, som begik mord for selv at komme til at lide døden. Men i almindelighed tør det nok påstås, at den, som bliver stillet imellem valget, død eller straf på livstid, vil vælge den sidste, idet den dog ikke udelukker håbet om benådning. En lang straffetid vil vistnok, selv i den bedst ordnede straffefuldbyrkelse, altid medføre noget af det vanemæssige, som gør også straffen i mange øjeblikke udholdeligere; men den vil tillige altid føre mange øjeblikke med sig, hvor den føles som straf og tillige som straf for en udpræget forbrydelse. I disse øjeblikke bærer den momenterne i sig til nutidens opfattelse af straffens formål. Opnås dette, vil dog ingen kunne negte, at individet har været underkastet en mere heldbringende opgave end ved at blive henrettet, og samfundet har i lige måde ikke tabt derved. Opnås det ikke, vil døden ikke komme til at gøre sin ret gældende, uden at der er givet individet midler til at gøre reel bod.

Jeg føler godt, at hvad her er sagt ikke tømmer spørgsmålet ud. Men jeg tror, at, ligesom enhver oplysning om den sag er nødvendig, således er enhver meningsytring derom ønskelig, fordi det øjeblik ganske vist også vil komme i Danmark, da man for alvor vil tilstræbe dødsstraffens afskaffelse.